

Հաստատված է
Քաղաքացիական իրավունքի
քաղաքացիական դատավարության
ամբիոնի՝ 31.08.2020թ. նիստում
արձանագրություն № 1
Ամբիոնի պետ, ի.գ.թ., դոցենտ,
ոստիկանության փոխգնդապետ
Գ. Իսրայելյան

ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՅԱՄԱԼԻՐ
ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ԱՌԱՐԿԱՅԻԱՆՎԱՆՈՒՄ	ՀՀ քաղաքացիական դատավարության իրավունքի
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԻՉ	
ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	Իրավագիտություն /հեռակա/
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ	Իրավագիտություն
ԱՄԲԻՈՆ մասնաշենք/սենյակ հեռախոս Էլ.հասցե Web կայքի հասցե	Քաղաքացիական իրավունքի և քաղաքացիական դատավարության ամբիոն
ՀԵՂԻՆԱԿ/ՆԵՐ	Գ.Վարդանյան
ՈՒՄ.ՏԱՐԻ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ	4-րդ կուրս, 2-րդ կիսամյակ

ԿՐԵԴԻՏՆԵՐ	
ԴԱՍԱԺԱՄԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄ	«ՀՀ քաղաքացիական դատավարության իրավունքի» դասընթացի ընդհանուր ծավալը կազմում է 10 ժամ, որից 6 դասախոսություն, 2 սեմինար, 2 գործնական, ինքնուրույն աշխատանք: Ինքնուրույն աշխատանքի համար նախատեսված ժամերին սովորողը կատարում է գրականության ընթերցում և մշակում, վերլուծական, հետազոտական աշխատանք, դասախոսի հանձնարարությամբ կարող է գրել ռեֆերատներ, պատրաստվում է հաջորդ դասին: Լսարանային դասերը կայանում են շաբաթը մեկ անգամ՝ 80 րոպե տևողությամբ: Դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի վերջում եզրափակիչ գնահատմամբ՝ քննությամբ:
ՆԱԽԱԴՊԱՅՄԱՆ	Դասընթացը կառուցվում է «ՀՀ սահմանադրական իրավունք»

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Завриев С. С. Пересмотр по вновь открывшимся обстоятельствам решений, определений, постановлений президиума суда надзорной инстанции, вступивших в законную силу, в гражданском процессе. Дис. ... канд. юрид. наук. М., 2008 6. Осокина Г. Л. Курс гражданского судопроизводства России. Общая часть. Учебное пособие. Томск, 2002, 7. Решетникова И. В. Доказывание в гражданском процессе. М., 2010 8. Коршунов Н. М., Мареев Ю. Л. Гражданский процесс. Учебник для вузов. М., 2004 9. Жилин Г. А. Апелляция и кассация в гражданском прцессе// "Современная доктрина гражданского, арбитражного процесса". Материалы международной конференции. Краснодар, 2004 10. Жуйков В. М. Судебная защита прав граждан и юридических лиц. М., 1997 11. Кейлин А. Д. Судоустройство и гражданский процесс капиталистических государств. Ч. 2. М., 1958 12. Борисова А. Е. Апелляция в гражданском (арбитражном) процессе (изд. второе, исправленное и дополненное). М., 2000 13. Коршунов Н. М., Мареев Ю. Л. Гражданский процесс. Учебник для вузов. М., 2004 14. Мельников А. А. и др. Курс советского гражданского процессуального права. М., 1981 15. Васьяковский Е. В. Курс гражданского процесса. Субъекты и объекты процесса, процессуальные отношения и действия. Т. 1, М., 1913
--	---

ԳՆԱՅԱՏՄԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐ ԵՎ ԿՇԻՌ	
ԳՆԱՅԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՂԱԿ	Քննություն /քննված չքննված/
ԳՆԱՅԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ / ՄԵԽԱՆԻՉՄՆԵՐ	Ուսանողը դասընթացից կարող է հանդես բերել մինչև 100% առաջադիմություն:
ԱՅԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
Ներկայություն	<p>Դասապլանի որևէ փոփոխություն նախօրոք կտեղեկացվի ուսանողին:</p> <p>Ուսանողի դասերին ներկայությունը բխում է նրա իսկ շահերից, քանի որ ներկայությունը ենթադրում է ունկընդում, մասնակցություն քննարկումներին, չհասկացված կամ վատ հասկացված խնդիրների պարզաբանում, ինքնուրույն և գործնական աշխատանքների հանձնում: Ուսանողն այս դեպքում հնարավորություն է ունենում լսել ոչ միայն ծրագրային նյութը, այլև մասնակցել քննարկումներին, բանավեճերին, անել ինքնուրույն դատողություններ և հայտնել սեփական տեսակետը:</p>

<p>Գրավոր աշխատանքների ներկայացվող պահանջներ</p>	<p>Գրավոր աշխատանքների ժամանակ արգելվում է ծածկագրերից օգտվել: Ծածկագրի հայտնաբերման դեպքում աշխատանքը գնահատվում է զրո միավոր:</p>
<p>Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքներ</p>	<p>Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքները անհրաժեշտ է կատարել առանց կողմնակի միջամտության և հանձնել դրանք նշված ժամանակահատվածում:</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանքում արգելվում է գրագողությունը: Այլոց մտքերը օգտագործելու դեպքում ուսանողը պարտավոր է նշել աղբյուրը ըստ ընդունված ակադեմիական ձևաչափի:</p>

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԹԵՄԱՏԻԿ ՏՐՈՂՈՒՄ

<p align="center">ԹԵՄԱ 4 Վարույթն առաջին ատյանի դատարանում (2 ժամ դասախոսություն)</p>	
<p align="center">Թեմայի հարցեր</p>	<p align="center">Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայց հարուցելու կարգը և այն չպահպանելու հետևանքները: 2. Հայցադիմումը: Հայցադիմումի թերությունները վերացնելը: 3. Հայցադիմումի ընդունումը կամ դրա ընդունումը մերժելը: 4. Զաղաքացիական գործ հարուցելու իրավական հետևանքները: 	<p>Հարցեր 1-4-անցկացվում է դասախոսություն: Ուսանողին տրվում է համապատասխան նյութը:</p> <p>Հարցեր 1-4-անցկացվում է սեմինար պարապմունք քննարկման ձևով: Ստուգվում են ընթացիկ առաջադրանքները, թեստային առաջադրանքները, հետադարձ կապի միջոցով նյութի ընկալման աստիճանը, տրվում են ստուգիչ և ամփոփիչ հարցեր:</p>

<p align="center">ԹԵՄԱ 5 Հատուկ հայցային և հատուկ վարույթները քաղաքացիական դատավարությունում (2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ գործնական)</p>	
<p align="center">Թեմայի հարցերը</p>	<p align="center">Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Հատուկ հայցային գործերի իրավական բնութագիրը և այդ գործերի տեսակները: 2. Հատուկ վարույթի հասկացությունը: 	<p>Հարցեր 1-13 – անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը հրավիրելով</p>

<ol style="list-style-type: none"> 3. Իրավաբանական նշանակություն ունեցող փաստերի հաստատումը: 4. Շարժական գույքը տիրազուրկ ճանաչելու և դրա նկատմամբ դիմողի սեփականության իրավունքը ճանաչելը: 5. Անչափահասին լրիվ գործունակ ճանաչելը /Եմանսիպացիա/: 6. Քաղաքացուն անգործունակ կամ սահմանափակ գործունակ ճանաչելու, անգործունակ ճանաչված քաղաքացուն գործունակ ճանաչելու կամ քաղաքացու գործունակության սահմանափակումները վերացնելու վերաբերյալ գործերը: 7. Քաղաքացուն անհայտ բացակայող ճանաչելը կամ քաղաքացուն մահացած հայտարարելը 8. Երեխայի որդեգրելը: 9. Անձին հոգեբուժական կազմակերպություն ոչ հոժարակամ հոսպիտալացնելը: 10. Քաղաքացուն բժշկական հարկադիր հետազոտության և բուժման ենթարկելը 11. Ըստ ներկայացնողի և օրդերային կորցրած արժեթղթերով հավաստված իրավունքները վերականգնելը: 12. Հարկադիր կատարողի դիմումով կողմերի հաշտության համաձայնության հիման վրա դատարանի վճռի վերանայման վարույթ: 13. Արտոնագրված հաշտարարի մասնակցությամբ արտադատական կարգով կնքված հաշտության համաձայնությունը հաստատելը: 	<p>խնդրահարույց հարցերի վրա, ներկայացվում է սխեմատիկ պատկերներ:</p>
--	---

Թեմա 6 Վարույթը վերաքննիչ դատարանում: Վարույթը վճռաբեկ դատարանում: (2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)	
Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
<ol style="list-style-type: none"> 1. Վերաքննության վարույթի հասկացությունը, սկզբունքները և տեսակները: 2. Վերաքննիչ բողոքարկման իրավունքը և դրա իրականացման կարգը: 3. Գործի քննությունը վերաքննիչ դատարանում: 4. Վերաքննիչ դատարանի որոշումը, դրա օրինական ուժը: 5. Վճռաբեկ վարույթի հասկացությունը: 6. Վճռաբեկ վարույթի հարուցումը և գործերի քննության դատավարական կարգը: 7. Վճռաբեկ դատարանի լիազորությունները և դատական ակտերը վճռաբեկության կարգով բեկանելու հիմքերը: 	<p>Հարցեր 1-7 – կարդացվում է դասախոսություն, ներկայացվում է սխեմատիկ պատկեր:</p>

Հարցաշար

ՀՀ ոստիկանության կրթահամալիրի ակադեմիայի հեռակա ուսուցման 4-րդ կուրսում դասավանդվող ՀՀ քաղաքացիական դատավարություն առարկայի ստուգարքի

1. ՀՀ քաղաքացիական դատավարության իրավունքի հասկացությունը, առարկան և մեթոդը:
2. ՀՀ քաղաքացիական դատավարության իրավունքի համակարգը:
3. ՀՀ քաղաքացիական դատավարության իրավունքի կապն իրավունքի այլ ճյուղերի հետ:
4. ՀՀ քաղաքացիական դատավարության իրավունքի աղբյուրները:
5. Քաղաքացիական դատավարության նորմերի գործողությունը ժամանակի ընթացքում, տարածության վրա և ըստ անձանց շրջանակի:
6. Քաղաքացիների և կազմակերպությունների սուբյեկտիվ իրավունքների պաշտպանության ձևերը:
7. Քաղաքացիական դատավարության հասկացությունը, հատկանիշները և խնդիրները:
8. Քաղաքացիական դատավարության (վարույթի) տեսակները:
9. Քաղաքացիական դատավարության փուլերը
10. Քաղաքացիական դատավարության իրավունքի սկզբունքների հասկացությունը, նշանակությունը և կազմը:
11. Կազմակերպական-գործառույթային (դատարանակազմական) սկզբունքներ: Գործառույթային (դատավարական) սկզբունքներ:
12. Կողմերի հասկացությունը:
13. Դատավարական իրավունակություն և դատավարական գործունակություն:
14. Կողմերի դատավարական իրավունքներն ու պարտականությունները:
15. Դատակցություն: Ոչ պատշաճ կողմի փոխարինումը:
16. Դատավարական իրավահաջորդություն:
17. Երրորդ անձանց հասկացությունը և տեսակները:
18. Վեճի առարկայի նկատմամբ ինքնուրույն պահանջ ներկայացնող երրորդ անձ:
19. Վեճի առարկայի նկատմամբ ինքնուրույն պահանջ չներկայացնող երրորդ անձ:
20. Դատական ներկայացուցչության հասկացությունը և տեսակները:
21. Դատավարական ժամկետների հասկացությունը և տեսակները:
22. Դատավարական ժամկետները հաշվելը, կասեցնելը, վերականգնելը և երկարաձգելը:
23. Դատական ծախսերի հասկացությունը և տեսակները:
24. Պետական տուրք:
25. Գործի քննության հետ կապված ծախսեր:
26. Դատական ապացույցների հասկացությունը:
27. Ապացույցների դասակարգումը:
28. Ապացուցելուց ազատելու հիմքերը: Դատարանի կողմից հանրահայտ ճանաչված փաստեր: Անվիճելի փաստեր:
29. Ապացուցելու և ապացույցներ ներկայացնելու պարտականությունը:
30. Ապացույցների վերաբերելիությունը և ապացուցման միջոցների թույլատրելիությունը:
31. Ապացույցների հետազոտումը և գնահատումը:
32. Վկաների ցուցմունքներ:
33. Գրավոր ապացույցներ:
34. Իրեղեն ապացույցներ:
35. Փորձագետի եզրակացություն:
36. Ապացույցների ապահովումը:
37. Դատական հանձնարարություններ:
38. Հայց հարուցելու կարգը և այն չպահպանելու հետևանքները:
39. Հայցադիմումը: Հայցադիմումի թերությունները վերացնելը:
40. Հայցադիմումի ընդունումը կամ դրա ընդունումը մերժելը:
41. Հատուկ հայցային գործերի իրավական բնութագիրը և այդ գործերի տեսակները:
42. Ընտանեկան գործերը:
43. Հայաստանի Հանրապետություն անօրինական տեղափոխված կամ Հայաստանի Հանրապետությունում ապօրինի պահվող երեխայի վերադարձի վերաբերյալ գործերը:
44. Առանձին աշխատանքային վեճերով գործերը:
45. Կորպորատիվ վեճերով գործերը:
46. Խմբային հայցի հիման վրա քննվող գործերը:
47. Պաշտպանական որոշման վերաբերյալ գործերը

48. Հատուկ վարույթի հասկացությունը:
49. Իրավաբանական նշանակություն ունեցող փաստերի հաստատման գործերի վարույթ:
50. Շարժական գույքը տիրագուրկ ճանաչելու և դրա նկատմամբ դիմողի սեփականության իրավունքը ճանաչելու վերաբերյալ գործերը:
51. Անչափահասին լրիվ գործունակ ճանաչելու (Էմանսիպացիա) գործերը:
52. Քաղաքացուն անգործունակ կամ սահմանափակ գործունակ ճանաչելու, անգործունակ ճանաչված քաղաքացուն գործունակ ճանաչելու կամ քաղաքացու գործունակության սահմանափակումները վերացնելու վերաբերյալ գործերը:
53. Քաղաքացուն անհայտ բացակայող կամ մահացած ճանաչելու գործերը:
54. Երեխայի որդեգրման վերաբերյալ գործերը:
55. Անձին հոգեբուժական կազմակերպություն ոչ հոժարակամ հոսպիտալացման ենթարկելու վերաբերյալ գործերը:
56. Քաղաքացուն բժշկական հարկադիր հետազոտության և (կամ) բուժման ենթարկելու վերաբերյալ գործեր:
57. Ըստ ներկայացնողի և օրդերային կորցրած արժեթղթերով հավաստված իրավունքները վերականգնելու վերաբերյալ գործերը:
58. Հարկադիր կատարողի դիմումով կողմերի հաշտության համաձայնության հիման վրա դատարանի վճռի վերանայման վերաբերյալ գործերը:
59. Արտոնագրված հաշտարարի մասնակցությամբ արտադատական կարգով կնքված հաշտության համաձայնությունը հաստատելը:
60. Վերաքննիչ վարույթի հասկացությունը, սկզբունքները և տեսակները:
61. Վերաքննիչ բողոքարկման իրավունքը և դրա իրականացման կարգը:
62. Գործի քննությունը վերաքննիչ դատարանում:
63. Վերաքննիչ դատարանի որոշումը դրա օրինական ուժը:
64. Վճռաբեկ վարույթի հասկացությունը:
65. Վճռաբեկ վարույթի հարուցումը և գործերի քննության դատավարական կարգը:
66. Վճռաբեկ դատարանի լիազորությունները և դատական ակտերը վճռաբեկության կարգով բեկանելու հիմքերը:

Կազմեց՝ Քաղաքացիական իրավունքի և քաղաքացիական դատավարության ամբիոնում համատեղության կարգով դասավանդող դասախոս

Գ. Վարդանյանը